

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 13. detsember 2023
(OR. en)

Institutsioonidevaheline
dokument:
2023/0285(NLE)

15135/1/23
REV 1

RECH 489
EDUC 418
COMPET 1082
IND 590
MI 944
EMPL 526

SEADUSANDLIKUD AKTID JA MUUD DOKUMENDID

Teema: NÕUKOGU SOOVITUS andekate teadlaste, innovaatorite ja ettevõtjate
Euroopasse meelitamise ja nende Euroopas hoidmise Euroopa raamistiku
kohta

NÕUKOGU SOOVITUS,

...

**andekate teadlaste, innovaatorite ja ettevõtjate Euroopasse meelitamise ja
nende Euroopas hoidmise Euroopa raamistiku kohta**

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 182 lõiget 5 ning artikli 292
esimest ja teist lauset,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjoni soovitusel 2005/251/EÜ¹ oli oluline osa teadlaste ja teadlaskarjäärade toetamisel liidus. Euroopa teadlaste harta ja teadlaste töölevõtmise juhend (edaspidi „teadlaste harta ja juhend“) on saanud dokumendiks, millest teadlased, tööandjad ja teaduse rahastajad lähtuvad, mis aitab tugevdada Euroopa teadusruumi ning toetab atraktiivsema, avatuma ja kestlikuma liidu teadlaste tööturu väljaarenemist. Euroopa menetlus, millega tunnustatakse asutuse pühendumust teadlaste harta ja juhendi põhimõtete rakendamisele ning selle käigus tehtud edusamme, s.o teadlaste personalistrateegia (edaspidi „HRS4R“), on kasutusel alates 2008. aastast.

¹ Komisjoni 11. märtsi 2005. aasta soovitus 2005/251/EÜ Euroopa teadlaste harta ja teadlaste töölevõtmise juhendi kohta (ELT L 75, 22.3.2005, lk 67).

- (2) 1. juulil 2020 vastu võetud komisjoni teatistes jätkusuutlikku konkurentsivõimet, sotsiaalset õiglust ja vastupanuvõimet toetava Euroopa oskuste tegevuskava kohta¹ rõhutatakse, et teadlased on teaduse ja innovatsiooni esirinnas ja et nad vajavad konkreetseid oskusi eduka karjääri jaoks akadeemilistes ringkondades ja nendest väljaspool. Sellega nähakse ette teadlaste oskuste taksonoomia kindlaksmääramine, et võimaldada muuhulgas ajude ringluse statistilist seiret, teadlaste jaoks Euroopa pädevusraamistiku väljatöötamine ning teadlastele sektoritevahelise liikuvuse jaoks vajalike oskuste omandamiseks toetuse andmine. Oskuste tegevuskava esimene juhtmeede, liidu oskuste pakt, toetab täiendus- ja ümberõpet tööstussektori, hariduse ja koolituse pakkujate, sotsiaalpartnerite ja avaliku sektori asutuste vahelise koostöö abil ulatuslikes oskustealastes partnerlustes.

¹ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele jätkusuutlikku konkurentsivõimet, sotsiaalset õiglust ja vastupanuvõimet toetava Euroopa oskuste tegevuskava kohta (COM(2020) 274 final).

- (3) 30. septembril 2020 vastu võetud komisjoni teatises „Uus Euroopa teadusruum teadusuuringute ja innovatsiooni jaoks“¹ kinnitatakse, et üleilmses konkurentsiskultuuri püües on vaja paremaid karjääri edendamise tingimusi, et meelitada ligi ja hoida liidu parimaid teadlasi, ning et viimastel aastatel ei ole leitud piisavalt lahendusi ebakindlastest töösuhetest tingitud probleemidele, eriti karjääri alustavate teadlaste puhul. Selles teatises tuuakse samuti esile sagedane ebakõla teadlaste oskuste ning ühiskonna ja majanduse vajaduste vahel, samuti see, kui oluline on anda teadlastele väljaõpet ja stiimuleid väljaspool akadeemilisi ringkondi kulgevaks karjääriks, kaasates selleks tööstussektorit. Kõnealuses teatises on märgitud, et teadlaskarjääri tugevdamiseks Euroopas on vaja vahendeid, mille eesmärk on tunnustada teadlaste oskusi, töötada välja teadlaste pädevusraamistik, suurendada akadeemiliste ringkondade ja tööstussektori vahelist liikuvust ning kogemuste vahetamise mehhanisme, pakkuda sihipäraseid koolitusvõimalusi ning teha kättesaadavaks ühtse kontaktpunkti portaali, kus kõik avaliku ja erasektori teadlased saavad mitmesuguseid tugiteenuseid kasutada. Kõnealuses teatises nähakse ette ka teadusuuringute hindamissüsteemi parandamine, et õiglaselt ja asjakohaselt tunnustada ühiskonna nõudmistele paremini vastavate karjäärade ja tegevuste mitmekesisust.
- (4) Nõukogu 1. detsembri 2020. aasta järeldustes uue Euroopa teadusruumi kohta rõhutatakse, et atraktiivsete ja ohutute töötingimuste loomine ning teadlaskarjääri atraktiivsuse suurendamine, võttes arvesse avatud teadust, soolist võrdõiguslikkust, digioskusi, teadusuuringute hindamist, teadlaskarjäärade mitmekesistamist ja mitmeharulisi karjääre, on uue Euroopa teadusruumi üliolulised elemendid, mis aitavad Euroopasse meelitada ja siin hoida tipptasemel teadlasi.

¹ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Uus Euroopa teadusruum teadusuuringute ja innovatsiooni jaoks“ (COM(2020) 628 final).

- (5) Nõukogu 28. mai 2021. aasta järel dustes „Euroopa teadusruumi süvendamine: teadlastele atraktiivsete ja kestlike karjäärivõimaluste ja töötingimuste pakkumine ning ajude ringluse reaalsuseks muutmine“ kinnitati, et teadlased on liidu teadus- ja innovatsioonisüsteemide keskmes, ning toodi esile vajadus liidu tasandil paremini koordineeritud tegevuse järele, et lahendada probleemid, millega teadlased praegu silmitsi seisavad seoses omavahel võrdvõimalike ja kestlike teadlaskarjääride küsimusega – ehitades üles mitmekesisid ja mitmeharulisi karjääre –, edendada talentide tasakaalustatud ringlust ning muuta liit teadlastele atraktiivseks sihtkohaks. Kõnealustes järel dustes soovitatakse analüüsida teadlaste harta ja juhendi võimalikku muutmist ühtseks ja terviklikuks raamistikuks, mis käsitleb kõiki teadlaskarjääriga seotud probleeme lisaks väärtustele ja põhimõtetele ning mis keskendub kõigile võimalikele teadlaste tööhõivevaldkondadele, ning esitatakse komisjonile taotlus 2022. aastal ettepaneku esitamiseks. Kõnealusesse ettepanekusse kaasatavate elementidena on pakutud välja sellised teemad nagu värbamine, stiimulid karjääri alustavatele teadlastele, karjääri mitmekesistamine ja edenemine, karjääri tegemise võrdvõimalikkus kõigis ühiskonnavaldkondades, sh tööstussektoris, teadlaste hindamine, sooline võrdõiguslikkus, töö- ja eraelu tasakaal ning EURAXESSi ja muude vahendite, nagu Europass, täiustatud juhtimine ja teenused.

- (6) Nõukogu soovitus (EL) 2021/2122 (mis käsitleb Euroopa teadusuuringute ja innovatsiooni pakti)¹ käsitleb muu hulgas teadlaskarjääri ja teadlaste liikuvust, samuti teadlaste, teadusuuringute ja asutuste hindamist oluliste tegevusvaldkondadena liidu ja liikmesriikide ühismeetmete nende prioriteetsete valdkondade kontekstis, millega toetatakse Euroopa teadusruumi, ning täpsustatakse liidu teadusuuringute ja innovatsiooni ühispõhimõtted ja -väärtused. Selles tuuakse samuti esile vajadus pöörata suuremat tähelepanu teadlaskarjääri varajasele ja keskmisele etapile, sh konkreetselt naiste jaoks nendes karjäärietappides tekkivatele tõketele.

¹ Nõukogu 26. novembri 2021. aasta soovitus (EL) 2021/2122, mis käsitleb Euroopa teadusuuringute ja innovatsiooni pakti (ELT L 431, 2.12.2021, lk 1).

- (7) Euroopa teadusruumi poliitiline tegevuskava, mis on lisatud nõukogu 26. novembri 2021. aasta järeldustele Euroopa teadusruumi tulevase juhtimise kohta, sisaldab sihtotstarbelisi meetmeid „Teha edusamme teadusuuringute, teadlaste ja institutsioonide hindamissüsteemi reformimisel, et parandada nende kvaliteeti, tulemusi ja mõju“ ning „Edendada atraktiivset ja kestlikku teadlaskarjääri, tasakaalustatud talentide ringlust ning rahvusvahelist, interdistsiplinaarset ja sektoritevahelist liikuvust kogu Euroopa teadusruumis“. Viimase nimetatud meetmega seatakse eesmärk töötada välja teadlaskarjääri liidu raamistik, täiustada olemasolevaid vahendeid ja algatusi ning luua uusi. See hõlmab teadlaskarjääri vaatluskeskuse loomist, teadlaste harta ja juhendi muutmist, Euroopa teadusruumi talendiplatvormi loomist ühtse veebiväravana EURAXESSi teenustele, võrgustikule ja portaalidele, sh HRS4R ja RESAVER, algatuse ERA4You käivitamist, et edendada talentide liikumist sektorite vahel ja kogu liidus, heade tavade vahetamist seoses teadusuuringute ja innovatsiooni süsteemidega, millega toetatakse ajude tasakaalustatud ringlust, ning koos Euroopa ülikoolide liiduga uue teadlaskarjääri raamistiku katseprojekti elluviimist.
- (8) 18. jaanuaril 2022 vastu võetud komisjoni teatisega Euroopa ülikoolistrateegia kohta¹ nähakse ette teadlaskarjääri raamistiku väljatöötamine koosmõjus Euroopa raamistikuga, mis käsitleb atraktiivset ja kestlikku kõrgharidusalast karjääri ning mille kohta esitatakse ettepanek 2023. aastal.

¹ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele Euroopa ülikoolistrateegia kohta (COM(2022) 16 final).

- (9) 5. juulil 2022 vastu võetud komisjoni teatises „Euroopa uus innovatsioonikava“¹ kinnitatakse, et innovatsioon sõltub võimekate inimeste edukast arendamisest, ligimeelitamisest ja hoidmisest ning paljude eri oskuste olemasolust, ning rõhutatakse sektoritevahelise liikuvuse olulisust.
- (10) Nõukogu soovitus (EL) 2022/2415 (mis käsitleb teadmiste väärimdamise juhtpõhimõtteid)² rõhutatakse, kui oluline on investeerida teadlaste ning muude teaduse ja innovatsiooni valdkonnas osalejate, sh vahendajate, ettevõtluskulutuuuri, tavade, oskuste ja võimekuste arendamisse, kelle jätkuv professionaalne areng on hädavajalik, et maksimeerida teadusuuringute ja innovatsiooni tulemuste muutmine lahendusteks, millest ühiskond saab kasu. Kõnealuse soovitus rakendamist toetab tööstussektori ja akadeemiliste ringkondade koostöö tegevusjuhhis.
- (11) Euroopa ülikoolide algatust „Kõrghariduse, teadusuuringute, innovatsiooni ja ühiskonna ühendamine: tee sillutamine Euroopa kõrghariduse uuele mõõtmele“ käsitlevates nõukogu järeldustes³ kutsutakse liikmesriike ja komisjoni üles edendama Euroopa haridusruumi kõrgharidusmõõtme, Euroopa teadusruumi ja Euroopa kõrgharidusruumi koostoimet.

¹ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa uus innovatsioonikava“ (COM(2022) 332 final).

² Nõukogu 2. detsembri 2022. aasta soovitus (EL) 2022/2415, mis käsitleb teadmiste väärimdamise juhtpõhimõtteid (ELT L 317, 9.12.2022, lk 141).

³ Nõukogu järeldused, milles käsitletakse Euroopa ülikoolide algatust „Kõrghariduse, teadusuuringute, innovatsiooni ja ühiskonna ühendamine: tee sillutamine Euroopa kõrghariduse uuele mõõtmele“ (ELT C 221, 10.6.2021, lk 14).

- (12) Teadlased on ühiskonna ühed kandvad liikmed. Nad teevad teadusuuringuid, edendavad innovatsiooni, aitavad kaasa ühiskondlike probleemide lahendamisele ja annavad poliitikakujundajatele tõendeid teadliku otsuste tegemise tarvis. Teadlased on kõrgelt kvalifitseeritud andekad inimesed, kellel on suur potentsiaal tööturu vajadustele paremini vastata. On ülioluline parandada teadlaste üldisi töötingimusi ja -keskkonda, sealhulgas pakkuda neile atraktiivseid palkasid.
- (13) Teadlaskarjääri atraktiivsuse ja stabiilsuse suurendamine liidus on Euroopa teadusruumi oluline osa. Seetõttu on selgelt vaja muuta teadlaskarjäär üliõpilaste ja ülikooli lõpetanute jaoks atraktiivsemaks ja kaasavamaks ning kehtestada raamtingimused, et hoida andekaid teadlasi liidus ning muuta liit rahvusvaheliste teadlaste jaoks huvipakkuvaks ja konkurentsivõimeliseks sihtkohaks.

- (14) Marie Skłodowska-Curie meede on rohkem kui 25 aasta jooksul toetanud teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammide osana teadlasi kogu maailmas nende karjääri kõigis etappides, keskendudes koolitusele, oskustele ja karjääriarendamisele. See programm on samuti avaldanud struktureerivat mõju organisatsioonidele – kõrgharidusasutused, teadusasutused, ettevõtted jne –, levitades häid tavasid ning suurendades nende rahvusvahelist atraktiivsust ja nähtavust, eelkõige tiptasemel doktoriprogrammide väljatöötamise teel. Marie Skłodowska-Curie meede edendab sektoritevahelist, teadusharudevahelist ja geograafilist liikuvust, arendab teadlaste oskusi, vähendab soolist tasakaalustamatust, hoiab andekaid teadlasi Euroopas ja meelitab Euroopasse uusi talente. Eelkõige võib Marie Skłodowska-Curie meetme tööstusdoktorantuuri kava pidada parima tava näiteks, mille puhul doktorandi uurimistöö kogemus, paik ja juhendamine on võrdselt jaotatud akadeemilise ja mitteakadeemilise asutuse vahel, kusjuures nõutakse akadeemilistest standarditest kinnipidamist. See on oluline näide ökosüsteemis osalejate vahelisest suhtlusest ja koostööst, valdkonnaüleste oskuste ja sektoritevahelise liikuvuse edendamisest ning toetusest tööstussektori vajadusele, et kõrgelt kvalifitseeritud andekad inimesed ja teadlased mõistaksid tööstussektori probleeme, kusjuures eesmärgiks on ökosüsteemi sees ulatuslikumate värbamisvõimaluste loomine.

- (15) Eurostati andmetest ilmneb täistööaja ekvivalendile vastavalt töötavate teadlaste arvu puhul liidus kasvutendents. 2021. aastal töötas liikmesriikides 2 miljonit teadlast, mis on 627 000 rohkem kui 2011. aastal. Enamik teadlasi töötab ettevõtlussektoris (56 %) ja kõrgharidussektoris (32 %), millele järgneb avalik sektor (11 %). On oluline säilitada seda kasvu piisavate investeeringute, piisava taristu ja poliitikaga nii riiklikul kui ka liidu tasandil, mis toetavad atraktiivseid teadlaskarjääre, sh seoses mitmekesisuse, kaasavuse ja soolise võrdõiguslikkusega, ning mis edendavad teadlaskarjääri väärtustamist kõigis ühiskonnasektorites.
- (16) Mõiste „teadlane“ on vaja liidu tasandil selgelt ja ühtselt määratleda (näiteks kasutades üldtunnustatud Frascati käsiraamatu määratlust) ning on vaja tagada selge ja ühine arusaam sellest mõistest. Teadlasi tuleks käsitada spetsialistidena, kes tegelevad teadus- ja innovatsioonitööga mis tahes sektoris, sealhulgas akadeemilised ringkonnad (kõrgharidusasutused, teadusasutused, teadustaristud), ettevõtlus (sealhulgas tööstus, idufirmad, jagufirmad või väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad), avalik-õiguslikud haldusasutused (sealhulgas valitsus, poliitikat kujundavad organid, riiklikud laborid ja tervishoiusüsteem) ning mittetulundussektor. Lisaks võivad teadlased osaleda mis tahes majandussektoris või ühiskonnas muud liiki tegevustes. On vaja teha jõupingutusi, et saavutada teadlaskarjääride täieulatuslik tunnustamine ning parandada liikmesriikide ja sektorite vahelist võrreldavust.

- (17) Kõrgetasemeliste teadusuuringute ja innovatsiooniga tegelemiseks on tarvis teiste spetsialistide tuge. Nende hulgas väärivad õiglast tunnustust teadusuuringute juhtide ja teadustehnikute karjäärid, sealhulgas täiendava analüüsimise ja ühtlustamise kaudu liidu tasandil. Teadusuuringute juhtide suutlikkust tuleks tugevdada, määraes kindlaks nende vajalikud oskused ja kompetentsid, töötades välja asjakohaseid koolitusi, edendades võrreldavust ning võimaldades neil teadusuuringuid ja innovatsiooni tõhusalt juhtida ja toetada.
- (18) 2022. aastal ajakohastati oskuste, kompetentside, kvalifikatsioonide ja ametite Euroopa klassifikaatorit (edaspidi „ESCO“), et lisada sellesse teadlaste oskuste ja ametite täiustatud taksonoomiad, täpsustades seeläbi teadlaste jaoks kohaseid ameteid kõigis tööturu sektorites ning valdkonnaüleseid oskusi, mida teadlased vajavad. ESCO rakendamine Europassis ja Euroopa tööturuasutuste võrgustikus (edaspidi „EURES“) lihtsustab nimetatud täiustatud taksonoomiate kasutuselevõttu tööturul. „Teadlase“ konkreetse kategooria lisamise tagamiseks ESCO aluseks oleva rahvusvahelise ametite klassifikaatori (edaspidi „ISCO“) tulevastesse muudetud versioonidesse on vaja, et komisjon suhtleks Rahvusvahelise Tööorganisatsiooniga.

- (19) Nagu on kinnitatud Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 13 ning märgitud 20. oktoobri 2020. aasta teadusuuringute vabaduse Bonni deklaratsioonis, 19. novembri 2020. aasta Euroopa kõrgharidusruumi Rooma kommünikees ja nõukogu soovituses (EL) 2021/2122, tuleb akadeemilist vabadust ja teadusuuringute vabadust kaitsta kui eeltingimusi, mis on hädavajalikud võimaldamaks teadlastel edendada teadust ja innovatsiooni. Komisjon avaldas 2022. aasta jaanuaris komisjoni talituste töödokumendi, mis käsitleb võitlust välissekkumise vastu teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas ning milles kirjeldatakse parimaid tavasid, kuidas toetada kõrgharidus- ja teadusasutusi nende põhiväärtuste, sh akadeemilise vabaduse, usaldusväärsuse ja institutsioonilise autonoomia kaitsmisel ning nende töötajate, üliõpilaste, teadustulemuste ja varade kaitsmisel.

- (20) On vaja tulemuslikult võidelda püsiva soolise ebavõrdsuse, sealhulgas soolise palgalõhe, hindamisel ja tunnustamisel esineva soolise kallutatuse, töö- ja eraelu tasakaalu probleemide ning soolise vägivalla vastu, lisaks on vaja tulemuslikult tegeleda võimalike ristumispunktidega, kus ühtaegu avaldavad mõju sugu ja muud haavatavust või kõrvalejätust määravad tingimused, nagu etniline päritolu, puue ja seksuaalne sättumus teadlaskarjääris, kuna need kõik mõjutavad osalemist ja karjääri kulgu. Institutsiooniliste muudatuste vahendid, nagu kaasavad soolise võrdõiguslikkuse kavad, võivad sellega seoses etendada olulist rolli, võttes arvesse soolise võrdõiguslikkuse strateegiat 2020–2025¹. Aruande „SHE FIGURES“ 2021. aasta väljaandest selgus, et naised on teadlaste hulgas jätkuvalt alaesindatud, moodustades ainult 33 % kõigist liidu teadlastest. Lisaks näidati selles, et naisteadlaste osakaal on meesteadlaste omast suurem kõrgharidussektoris töötajate hulgas ning väiksem avalikus ja ettevõtlussektoris. Kõrgharidussektoris on liidus osalise töötajaga ja ebakindlate lepingute alusel töötajate osakaal naisteadlaste hulgas suurem kui meesteadlaste hulgas (11 % naised ja 7 % mehed), ning kõrgematel akadeemilistel ametikohtadel töötajatest (täisprofessor või võrdväärne teadlase ametikoht) moodustavad naised ainult 26 %. Sellest tulenevalt on vaja teha konkreetseid jõupingutusi, et vähendada soolist ebavõrdsust teadlaskarjääris ning naiste alaesindatust teadusuuringute ja innovatsioonitegevuse sellistes valdkondades nagu teadus, tehnoloogia, inseneeria ja matemaatika ning kõrgharidussektoris, nagu on toonitatud Euroopa ülikoolistrateegias.

¹ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Võrdõiguslik liit: soolise võrdõiguslikkuse strateegia 2020–2025“ (COM(2020) 152 final).

- (21) Selleks et toetada teadlaste ja eelkõige karjääri alustavate teadlaste täielikku isiklikku ja kutsealast arengut, on hädavajalik lahendada praegused probleemid, mis mõjutavad negatiivselt liidu üldist teadusuuringute ja innovatsiooni süsteemi ning teadusuuringute siseturgu. Sellised probleemid hõlmavad tööhõive ja töötingimustega seotud aspekte, näiteks doktorantide erinev õpilase või töötaja staatus liikmesriikides, sageli puuduvad avatud, läbipaistev ja eemuspõhine värbamine, projektipõhiste lühiajaliste lepingutega seotud ebakindlus, ebapiisav ligipääs võrdsetele võimalustele, sektoritevahelise liikuvuse võimaluste nappus doktoriõppe ajal ja doktoriõppejärgse töötamise käigus, töö- ja eraelu tasakaalu puudumine, omastehooldus, füüsilise ja vaimse tervise alased heaolumeetmed ning sotsiaalkaitsevahendite nõrkused, sealhulgas probleemid õiguste ülekantavusega sektorite ja liikmesriikide vahel.

- (22) Karjääri alustavate teadlaste tööalast konkurentsivõimet ja karjääri arengut soodustaksid sihtotstarbelised stiimulid nende värbamiseks, näiteks rahalised stiimulid ja stiimulid sotsiaalkaitse valdkonnas, sh võimalused sõlmida alalised või tähtajatud lepingud kooskõlas nõukogu 28. juuni 1999. aasta direktiiviga 1999/70/EÜ¹. Sel puhul võiks lisaks projektipõhisele rahastamisele edendada teadusuuringute baasrahastamise või olulusringipõhise rahastamise laiemat kasutamist. Baasrahastamise puhul on ülikoolidel või teadusasutustel võimalik prognoosida rahalist toetust, mis on neile tagatud, tingimusel et saavutatakse teatavad töötulemused ja täidetakse teatavad kvaliteedinõuded; olulusringipõhise rahastamise puhul korraldatakse esialgne rahastamiskonkurss ja rahastamist uuendatakse, kui järelvalveprotsessi tulemusena antakse positiivne hinnang. See võimaldab teadusorganisatsioonidel töötada välja pikemad teadusuuringute strateegiad ja võtta töötajate ees pikaajalisi kohustusi, kasutades samal ajal projektipõhist rahastamist uute tegevussuundade uurimiseks.

¹ Nõukogu 28. juuni 1999. aasta direktiiv 1999/70/EÜ, milles käsitletakse Euroopa Ametiühingute Konföderatsiooni (ETUC), Euroopa Tööandjate Föderatsiooni (UNICE) ja Euroopa Riigiosalusega Ettevõtete Keskuse (CEEP) sõlmitud raamkokkulepet tähtajalise töö kohta (EÜT L 175, 10.7.1999, lk 43).

- (23) Nagu on kinnitatud inimõiguste ülddeklaratsiooni artiklis 22, on kõigil ühiskonnaliikmetel õigus sotsiaalkindlustusele, inimväärikuse tagamiseks vajalikele majanduslikele, sotsiaalsetele ja kultuurilistele õigustele ning isiklikule vabale arengule. Euroopa sotsiaalõiguste samba 15. põhimõtte kohaselt on pensionile jäänud töötajatel ja iseenda tööandjatel õigus saada pensioni, mis vastab nende panusele ja tagab piisava sissetuleku. Liikuvatel teadlastel aga tekib probleeme piisava täiendava pensioni kogumisel õiguste omandamise ajavahemike, suurte ülekandetasude, keerukate finantstoodete piiratud mõistmise ning pensioni halduskoormuse tõttu. Seetõttu tuleks teadlastele tagada kaitsemeetmed, mis põhinevad nõukogu 8. novembri 2019. aasta soovitusel, milles käsitletakse töötajate ja füüsilisest isikust ettevõtjate juurdepääsu sotsiaalkaitsele¹.
- (24) Komisjoni toetataval Euroopa pensionilahendusel RESAVER, mis on mõeldud teadusorganisatsioonide tööandjapensioni kogumiseks ja millest saab üks tulevase Euroopa teadusruumi talendiplatvormi komponentidest, on potentsiaal lahendada liikuvate teadlaste probleemid sotsiaalkaitse valdkonnas. Selle kasutuselevõttu takistab aga piiratud teadlikkus ning märkimisväärsed haldus- ja õiguslikud tõkked. Selleks et kaitsta liikuvate teadlaste tööandjapensioniõigusi, tuleks esitada teavet selle kohta, kuidas liikuvus võib mõjutada pensioniõigusi, ning kaaluda teadusorganisatsioonide osalemist RESAVERis.

¹ Nõukogu 8. novembri 2019. aasta soovitus 2019/C 387/01, milles käsitletakse töötajate ja füüsilisest isikust ettevõtjate juurdepääsu sotsiaalkaitsele (ELT C 387, 15.11.2019, lk 1).

- (25) Sektoritevaheline, teadusharudevaheline ja geograafiliselt tasakaalustatud liikuvus on hädavajalikud, et muuta teadlaskarjäärid liidus tulemuslikumaks, kestlikumaks ja atraktiivsemaks. Tänu sellele liikuvusele muutub üldine teadusuuringute ja innovatsiooni süsteem konkurentsivõimelisemaks ning soodustab teadmiste paremat loomist, levitamist ja kasutamist, edendades ja võimaldades mittelineaarseid, mitmekesiseid karjääre. Neid liikuvuse vorme, sealhulgas virtuaalset liikuvust, tuleks edendada, soodustada ja teadlaste kutsealasesse arengusse piisavalt integreerida, ning tuleks võtta meetmeid, et kõrvaldada igasugused olemasolevad liikuvustakistused, sealhulgas toetuste piiratud ülekantavus, halduskoormus, näiteks ärireiside puhul, või need, mis on seotud liikuvate teadlaste elamislubade tunnustamisega, ümberasumiskustega, keelebarjääriga või pensioniõiguste ülekandmisega.
- (26) Omavahel võrdvõimalikele ja sektoritevahelistele teadlaskarjääridele tee sillutamiseks on vaja muuta lähenemisviisi nii, et hindamis- ja tasustamissüsteemis omistataks võrdset väärtust kõigis sektorites kulgevatele karjääridele ning ei karistataks geograafilist, teadusharudevahelist ja sektoritevahelist liikuvust, karjääri katkemist ega tööga seotud ümberasumist, sh teadustööks võetav puhkus või vanemapuhkus, ning teadlased kaaluksid samavõrra karjääri akadeemilistes ringkondades ja neist väljaspool. Mitmeharulised karjäärid, mida iseloomustavad geograafiline, valdkondlik ja organisatsioonidevaheline liikuvus, või hübriidsed karjäärid, mida iseloomustab sektorite paralleelne kombineerimine, väärivad seda, et neid tunnustataks täielikult ja käsitletaks samal moel kui lineaarseid karjääre, st karjääre, mis kulgevad sirgjooneliselt ühelt ametikohalt teisele, harilikult samas valdkonnas või samas teadusharus.

- (27) Mõnel juhul on doktoriõpe jätkuvalt suunatud eelkõige tulevasele karjäärile akadeemilistes ringkondades ja selle puhul ei võeta piisavalt arvesse laiemat valikut eri sektorites ega teadlaste ettevõtluse edendamise olulisust. On väga oluline anda teadlastele lisaks tugevatele teadustööoskustele formaalse ja mitteformaalse õppe teel valdkonnaülesed oskused, et luua neile paremad karjäärivõimalused, sektoritevaheline liikuvus ja innovaatus ning muuta teadlaskarjäär liidus atraktiivsemaks.
- (28) Teadlaste Euroopa pädevusraamistik, mille komisjon töötas välja, konsulteerides liikmesriikide ja sidusrümadega, etendab olulist osa püüdlustes anda teadlastele mitmesugused valdkonnaülesed oskused ning kõrvaldada oskuste lõhe akadeemiliste ringkondade ja muude asjaomaste sektorite vahel. Teadlaste väljaõppekavad – sealhulgas doktoriõppekavad – saaks töötada välja kooskõlas pädevusraamistikus kirjeldatud pädevustega ja lähtuvalt parimate tavade jagamisest, et võimaldada teadlastele elukestvat täiend- ja ümberõpet. Formaalse ja mitteformaalse õppe võimaluste, sh töökohapõhise õppe tarvis tuleks tagada asjakohased tunnustamise ja valideerimise mehhanismid.

- (29) Selleks et teadlaste väljaõppekavad töötataks iseseisvalt või ühiselt välja tegeliku oskuste vajaduse põhjal, saaks edendada akadeemiliste ringkondade, tööstussektori, ettevõtjate, avalike haldusasutuste, kolmanda sektori ja kõigi muude asjaomaste ökosüsteemis osalejate vahelist suhtlust ja koostööd, sh näiteks praktika ja töövarjuna tegutsemise puhul. Sellega seoses võiks arvesse võtta uuendusliku doktoriõppe põhimõtteid, mis sisalduvad Euroopa teadusruumi inimressursside ja liikuvuse juhtrühma poolt vastu võetud 2011. aasta aruandes, ning nõukogu 2. detsembri 2022. aasta soovitus (EL) 2022/2415 (mis käsitleb teadmiste väärimdamise juhtpõhimõtteid),¹ milles juhitakse tähelepanu vajadusele luua teadlaste osas ettevõtlustegevust soodustav süsteem.
- (30) Teadlaste puhul on ettevõtliku mõtteviisi ja sellega seotud pädevuste, sh investorite ja kapitali hankimise pädevuse edendamine määrava tähtsusega, et parandada teadmiste väärimdamist ja innovatiivsete ideede muutmist uuteks teenusteks ja toodeteks, millel on suurem turul omaksvõtu, kestliku majanduskasvu, innovatsiooni ja sotsiaalse kasu potentsiaal. Eduka ettevõtluse eesmärgil tuleb põhjalikult mõista ja tõhusalt hallata intellektuaalset vara, näiteks väljaandeid, andmeid, oskusteadmisi ja intellektuaalomandit, nagu on esitatud nõukogu 2. detsembri 2022. aasta soovitus (EL) 2022/2415, mis käsitleb teadmiste väärimdamise juhtpõhimõtteid¹.

¹ Nõukogu 2. detsembri 2022. aasta soovitus (EL) 2022/2415, mis käsitleb teadmiste väärimdamise juhtpõhimõtteid (ELT L 317, 9.12.2022, lk 141).

- (31) Sektoritevaheline talentide ringlus ning teadus- ja innovatsioonivaldkonna töökohtade ulatuslikum võrdvõimalikkus eri sektorite vahel nõuab erinevate ja täiendavate meetmete kombinatsiooni riiklikul ja liidu tasandil kooskõlas akadeemilise vabaduse ja institutsioonilise autonoomia põhimõtetega, sealhulgas süsteemi reformimist. Poliitiline lähenemisviis, mis hõlmab sektoritevahelise liikuvuse kavade edukatel näidistel põhinevat vastastikust õpet, võib aidata tugevdada vastastikku kasulikku akadeemiliste ringkondade ja muude sektorite koostööd ning innovatsiooni ökosüsteeme, täiustada teadlaste, innovaatorite ning muude teaduse ja innovatsiooniga tegelevate andekate inimeste väljaõpet ja elukestvat õpet, sh täiendusõpet toetusvõimekuse suurendamiseks, ja värbamissüsteemi ning aidata kaasa teadlaste ettevõtlusoskuste arendamisele.
- (32) Teadlased ei ole alati teadlikud poliitikakujundamise olulisest rollist teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas ning teaduse rollist poliitikakujundamises. Mõlemad mõõtmed võivad mõjutada üldpildis teadlaskarjääri ning teadusuuringute ja innovatsiooni süsteemi. On oluline, et doktoriõpe hõlmaks ja sisendaks sellist teadlikkust, tagamaks teadlaste suurema osalemise poliitikakujundamises ja tunnustamaks nende poliitikasse panustavat teadusalast tegevust kogu nende karjääri jooksul.

- (33) Teadlased ja eriti karjääri alustavad teadlased peaksid olema kursis võimalustega kõigis sektorites ja võimalusega kasutada neid ära oma laiema isikliku ja kutsealase arengu huvides. Teadlaste vajadustele kohandatud karjäärinõustamise ja tugiteenused etendavad olulist osa, stimuleerides sektoritevahelist, teadusharudevahelist, geograafilist ja virtuaalset liikuvust ning võimalust arendada ettevõtlustegevust. Tuleks edendada institutsioonidevahelist liikuvust, eelkõige kõrgharidus- ja teadusasutuste eri astmete vahel ning mitmesugustel paindlikel akadeemilistel arengusuundadel, sh kõrvaldades tõkked, mis on seotud eelmises asutuses omandatud pädevuste ja uues asutuses nõutavate pädevustega.
- (34) Teadusuuringute hindamine peaks võimaldama hinnata teadlaste ja teadustöö tulemuslikkust, et saavutada parimad tulemused ja suurim mõju. Nagu on toodud esile 2022. aasta teadusuuringute hindamist käsitlevas Pariisi üleskutses, analüüsivas aruandes „Towards a reform of the research assessment system“ („Teadusuuringute hindamise süsteemi reformi suunas“), mille komisjon avaldas 2021. aastal ja mis põhineb ulatuslikul sidusrühmadega konsulteerimisel, nõukogu 10. juuni 2022. aasta järeldustes teadusuuringute hindamise ja avatud teaduse rakendamise kohta ning 2022. aasta juulis avaldatud teadusuuringute hindamise reformimist käsitlevas kokkuleppes, eeldab tulemuslikkuse põhjalik hindamine üha erinevamate teadusuuringutulemuste, -tegevuste ja -tavade, sh koostöö ja töötulemuste avatud jagamise arvessevõtmist ning teadusuuringute suure usaldusväärsuse nõuete ja ühiskondliku mõju tagamist. Teadlaste hindamisel tuleks seega liikuda teadusuuringute kvantitatiivselt ja kvalitatiivselt hindamiselt tasakaalustatumale lähenemisviisile, eelistades eelretsenseerimisega kvalitatiivset hindamist, mida toetab kvantitatiivsete näitajate vastutustundlik kasutamine.

- (35) Selleks et tugevdada karjääre akadeemilistes ringkondades kuni juhtivate ametikohtadeni välja, on vaja läbipaistvat, struktureeritud, kaasavat ja sooliselt võrdõiguslikku karjääri alustamise ja karjääriga edasiliikumise süsteemi. Sel otstarbel võib kaaluda liikmesriigi tasandil ja teadusuuringutega tegeleva organisatsiooni tasandil tenuuriradade sarnaste süsteemide väljatöötamist, mida tuleb mõista kindlaksmääratud raamistikena, kus tähtajalise lepingu puhul on võimalus positiivse hinnangu korral saada alaline ametikoht.
- (36) Hoolimata liidu, riiklikul ja piirkondlikul tasandil tehtud jõupingutustest ei ole lahenenud probleem, mis seisneb talentide lahkumises liidu vähem arenenud piirkondadest, nagu osutati komisjoni teatises „Talentide rakendamine Euroopa piirkondades“, ¹ ning on vaja võtta täiendavaid meetmeid, et saavutada teadlaste tasakaalustatum geograafiline liikuvus. Komisjoni aastate 2021–2022 kohta tehtud talentide ringluse analüüsid näitavad liidu tasandil kehtivate meetmete positiivset panust tasakaalustatuma talentide ringluse toetamisse, aga neis on samuti tehtud kindlaks püsivad probleemid ja esitatud viisid ajude juurdevoolu tagamiseks. Tipptasemel teaduskeskkonnad – sealhulgas teadustaristu –, atraktiivsed töötingimused ning kutsekvalifikatsioonidele ja elluviidavale tegevusele kohane tasustamine on selles kontekstis väga olulised, kuid need eeldavad sageli riiklike teadusuuringute ja innovatsiooni süsteemide reforme. Kasutada tuleks poliitilist lähenemisviisi, mille eesmärk on sellist süsteemide muutmist toetada ja stimuleerida ning mis hõlmab vastastikuse õppe tegevusi, kus lähtutakse edukatest tegutsemisviisidest, mis on võimaldanud tagada liikmesriikides tasakaalustatuma talentide ringluse.

¹ Komisjoni 17. jaanuari 2023. aasta teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Talentide rakendamine Euroopa piirkondades“ (COM(2023) 32 final).

- (37) Toetada teadlaste liikuvust ja karjääriarendamist, tagades samal ajal pideva talentide olemasolu teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas ning edendades teaduskoostööd liidu ja ülejäänud maailma vahel, on EURAXESSi põhieesmärk; EURAXESS on ainulaadne üleeuroopaline algatus, mille kaudu antakse teadlastele ja nende peredele tasuta teavet ning tugiteenuseid. Selle eesmärgi täiendavaks toetamiseks saaks EURAXESS laiendada oma teadlastele, kõrgharidus- ja teadusasutustele teabe esitamise ja tugiteenuste pakkumise tegevust, kasutades selleks optimeeritud teenuste ja juhtimisstruktuuri, täiustatud digitaalset ja kasutajakogemust ning teiste liidu algatustega (nt Europass ja EURES) koos talitlemise võimet. EURAXESSi teabeportaalide ja teenuste tulemuslikkusele ja sidususele tuleksid kasuks tugevad riiklikud tugisüsteemid.

- (38) Ülemaailmse konkurentsivõime säilitamiseks on liidul vaja muutuda atraktiivsemaks kõikjalt maailmast pärit talentide jaoks, vältides samal ajal arenguriike mõjutavat talentide äravoolu. 27. aprillil 2022 vastu võetud komisjoni teatises „Oskustööliste ja andekate inimeste meelitamine ELi“¹ rõhutatakse, kui oluline on, et liit suurendaks oma atraktiivsust kogu maailma andekate inimeste jaoks, eelkõige edendades liidus innovatsiooni ja ettevõtlust ning uurides täiendavaid võimalikke viise seaduslikuks rändeks liidu keskpikas kuni pikas perspektiivis. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2021/1883² läbivaatamine oli oluline samm liidu atraktiivsuse suurendamiseks, mis võimaldab kõrge kvalifikatsiooniga rändajatel saada suuremad õigused ning rakendada nende puhul kiiremaid ja tõhusamaid menetlusi. Neid eesmärke aitab saavutada ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2016/801,³ millega muudetakse üliõpilaste ja teadlaste jaoks liitu tulek atraktiivsemaks ning edendatakse samal ajal teadmiste ja oskuste levitamist täiustatud liidu-sisese liikuvuse õiguste abil.

¹ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Oskustööliste ja andekate inimeste meelitamine ELi“ (COM(2022) 657 final).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. oktoobri 2021. aasta direktiiv (EL) 2021/1883, mis käsitleb kolmandate riikide kodanike kõrget kvalifikatsiooni nõudva töö eesmärgil riiki sisenemist ja seal elamise tingimusi ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 2009/50/EÜ (ELT L 382, 28.10.2021, lk 1).

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/801 kolmandate riikide kodanike teadustegevuse, õpingute, praktika, vabatahtliku teenistuse, õpilasvahetuseprogrammides või haridusprojektides osalemise ja *au pair*'ina töötamise eesmärgil riiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta (ELT L 132, 21.5.2016, lk 21).

- (39) Euroopa teadlaste hartat ja teadlaste töölevõtmise juhendit muudetakse, et reageerida uuele tegelikkusele ning teadlaste ja asutuste probleemidele, sh lõimida neisse paremini soolist tasakaalu, soolist võrdõiguslikkust ja kaasavust hõlmavaid meetmeid, mille eesmärk on välistada teaduskeskkondades sooline vägivald, ning avatud teaduse tavasid. Käesoleva soovitus II lisas esitatud uut teadlaste hartat on kohendatud, et lihtsustada selle rakendamist ja edendada selle kasutuselevõttu väljaspool akadeemilisi ringkondi. Kõik organisatsioone, kes teadlastele tööd pakuvad või neid rahastavad, kutsutakse üle uut teadlaste hartat heaks kiitma. Organisatsioone, kes on heaks kiitnud kehtiva harta ja teadlaste töölevõtmise juhendi, loetakse ka uut teadlaste hartat toetavaks. See peaks kehtima eelkõige asutuste puhul, kes osalevad või on läbi teinud HRS4Ri protsessi, mille esimene etapp on teadlaste harta heakskiitmine.

- (40) On vaja teadlaskarjääri vaatluskeskust, milles on ühte kohta koondatud parimad praegused liidu andmed, et jälgida teadlaskarjääri tugevdamist ja süsteemide reforme käsitlevate meetmete rakendamist. See keskus peaks toetama liikmesriikide ja teadusorganisatsioonide andmevajadusi, mis on seotud teadlaskarjääri käsitleva poliitika kohandamise ja arendamisega. Vaatluskeskus peaks samuti toetama teadlasi, et nad mõistaksid paremini probleeme ja võimalusi, ning edendama teadusuuringutega tegelevate Euroopa organisatsioonide atraktiivsust kõige andekamate inimeste jaoks. Asjakohasuse korral võiks kaaluda seoseid Euroopa kõrgharidussektori vaatluskeskusega, mis on välja pakutud Euroopa ülikoolistrateegias. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2019/1700¹ kohaldades kogutud andmeid võiks kohandada, et reageerida teadlaskarjääri vaatluskeskuse teenuste kasutajate vajadustele.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. oktoobri 2019. aasta määrus (EL) 2019/1700, millega luuakse valimitena kogutud individuaalsetel andmetel põhineva üksikisikuid ja leibkondi käsitleva Euroopa statistika ühtne raamistik ning muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EÜ) nr 808/2004, (EÜ) nr 452/2008 ja (EÜ) nr 1338/2008 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1177/2003 ja nõukogu määrus (EÜ) nr 577/98 (ELT L 261I, 14.10.2019, lk 1).

- (41) Selleks et andekate teadlaste, innovaatorite ja ettevõtjate liitu meelitamise ja nende Euroopas hoidmise Euroopa raamistik saaks olla edukas, on vaja liikmesriikide ja kõigi asjaomaste sidusrühmade panust. Eelkõige võiks innustada kõrgharidusasutuste liituseid (näiteks neid, mis on loodud Euroopa ülikoolide algatuse alusel ja mida toetatakse programmist „Erasmus+“ ning teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammidest) ning samuti laiemat haridussektorit, teadusasutusi ja kõiki asjaomaseid sidusrühmi panustama vabatahtlikult ja alt üles lähenemisviisi abil raamistiku laialdasse rakendamisse, viies ellu asjakohaseid katselisi tegevusi.
- (42) Nende soovitude rakendamisel tuleks nõuetekohaselt arvesse võtta riiklike teadus- ja innovatsioonisüsteemide ja -tingimuste mitmekesisust ning kõrgharidus- ja teadusasutuste institutsioonilise autonoomia põhimõtet kogu liidus,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA SOOVITUSE:

1. Käesolevas soovituses kasutatakse mõistet „teadlased“ järgmises tähenduses:

„teadlased“ – kutsetöötajad, kes tegelevad uute teadmiste väljatöötamise või loomisega, tuginedes olemasolevatele kontseptsioonidele või hüpoteesidele. Nad teevad teadusuuringuid ja täiustavad või arendavad kontseptsioone, teooriaid, mudeleid, taristuid, tehnikaid, seadmeid, tarkvara või töömeetodeid. Teadlased võivad olla täielikult või osaliselt seotud eri liiki tegevustega, nagu fundamentaalteaduslikud või rakendusuuringud, tootearendus, teadusuuringute seadmete kasutamine majanduse või ühiskonna mis tahes sektoris ning uurimistulemuste levitamine ja väärtustamine. Nad võivad olla osaliselt seotud muu hulgas projektijuhtimise, õpetamise, mentorluse, tõenduspõhise poliitikakujundamise toetamise, avatud teaduse tavade, teadmiste ja tehnosiirdega seotud tegevuste ning teaduslase teavitustegevusega. Teadlased teevad kindlaks uute teadusuuringute ja uue arendustegevuse võimalusi ning kavandavad ja juhivad neid, kasutades kõrgetasemelisi oskusi ja teadmisi, milleni on jõutud formaalhariduse ja formaalse koolituse või kogemuste kaudu.

2. Teadlased võivad tegutseda võrdse kaaluga kõigis teadusuuringute ja innovatsiooni sektorites, sh akadeemilistes ringkondades, tööstussektoris, ettevõtluses, avalikus halduses ning kolmandas sektoris, kus teadlaste oskused, teadmised ja suhtumisviis võivad tuua kasu Euroopa ühiskonnale, teadusuuringute ja innovatsiooni süsteemile ning majandusele.

3. Teaduse juhtimise valdkonna karjääri võivad valida teadlased ja muud spetsialistid, et juhtida ja toetada teadus- ja innovatsioonitegevust. Teaduse juhtimise karjäärid peaksid olema liidu tasandil piisavalt piiritletud ja tunnustatud asjaomaste oskuste ja pädevuste kindlaksmääramise teel, et suurendada teadusjuhtide ametialast võimekust, võimaldada töötada välja asjakohane koolitus ning edendada võrreldavust. Teadusjuhid võivad täita erinevaid ülesandeid, näiteks:
- a) tõhustada või hõlbustada teadusuuringute ja innovatsiooni kavandamist, arendamist, juhtimist, FAIR-andmete haldust, valdkonna haldamist, seiret, teavitustegevust ja väärimist;
 - b) tagada poliitilistele eesmärkidele, rahastamisprogrammi nõuetele, finantsreeglitele ja õiguslikele nõuetele vastavuse;
 - c) parandada teadusuuringute ja innovatsiooniprojektide/-süsteemi tõhusust ja tulemuslikkust;
 - d) suurendada teadusuuringute ja innovatsiooni mõju poliitikale ja ühiskonnale;
 - e) toetada teadus- ja innovatsioonipoliitika, -programmide ja -projektide kavandamist ja rakendamist.

4. Teadustehnikud on spetsialistid, kelle põhiülesanded nõuavad kõrgetasemelist tehnilist teadmistepagasit, koolitust ja kogemust ühes või mitmes inseneeria, reaal- ja bioteaduste või sotsiaal- ja humanitaarteaduste valdkonnas. Nad osalevad teaduslikes ja tehnilistes ülesannetes, mis hõlmavad kontseptsioonide ja töömeetodite rakendamist ning uurimisseadmete kasutamist, tavaliselt teadlaste järelevalve all. Teadustehnikutel on ülioluline tugiroll kõrgetasemeliste teadusuuringute ja innovatsiooni elluviimisel. Liikmesriigid peaksid kaaluma teadustehnikute karjääride piisavat piiritlemist ja tunnustamist riiklikul tasandil.
5. Kõik teadurid tuleks olenemata nende staatusest ja tööhõivesektorist liigitada järgmiste astmete alla:
- a) R1 – R1 astme teadlane (First Stage Researcher): teadlane, kes teeb teadustööd teiste juhendamisel kuni doktorikraadi või võrdväärse pädevus- ja kogemustaseme omandamiseni;
 - b) R2 – R2 astme teadlane (Recognised Researcher): doktorikraadi või võrdväärse pädevus- ja kogemustasemega teadlane, kes ei ole enda teadustegevuses, rahastamise hankimisel või teadusrühma juhtimisel veel saavutanud märkimisväärset iseseisvuse taset;

- c) R3 – R3 astme teadlane (Established Researcher): doktorikraadi või võrdväärse pädevus- ja kogemustasemega teadlane, kes suudab olla oma teadustegevuses, rahastamise hankimisel või teadusrühma juhtimisel iseseisev;
- d) R4 – R4 astme teadlane (Leading Researcher): doktorikraadi või võrdväärse pädevus- ja kogemustasemega teadlane, keda samas valdkonnas tegutsejad tunnustavad oma teadusvaldkonnas juhtival positsioonil teadlasena.

6. Käesoleva soovitusel otstarbel tuleks astmeid R1 ja R2 käsitada karjääri alustavate teadlastena ning astmeid R3 ja R4 vanemteadlastena.

Liikmesriikidel soovitatakse innustada kasutama viiteid nendele astmetele kõigi konkreetsete teadlastele suunatud vabade töökohtade puhul või asjaomasel juhul kutsuda kõrgharidusasutusi ja teadusasutusi seda tegema.

Neid astmeid ei tohiks pidada ilmtingimata karjääri edenemise etappideks.

I lisas on esitatud mitteammendav näidisloetelu teadlaste ametitest erinevates sektorites ja astmetes R1–R4.

7. Liikmesriikidel ja komisjonil soovitatakse edendada ja toetada teadlaskarjäärade täielikku tunnustamist ning erinevate teadlaskarjäärade võrdset väärtustamist ja tasustamist olenemata tööhõive- või tegevussektorist ning võtta toetusmeetmeid, mis võimaldavad eri teadlaskarjäärade täielikku võrdvõimalikkust ja võrreldavust liikmesriikide, sektorite ja asutuste üleselt.
8. Liikmesriigid võiksid innustada ja toetada mittelineaarset karjääri, mitmeharulist karjääri ja hübriidset karjääri ning neid tuleks tunnustada samal määral lineaarse karjääriga, mille tulemusel võidakse asuda tööle mitmel kutsealal.
9. Liikmesriikidel soovitatakse rakendada oskuste, kompetentside, kvalifikatsioonide ja ametite Euroopa klassifikaatori uusi versioone ja ajakohastusi, pöörates erilist tähelepanu teadlaste ametitele ja oskustele.
10. Liikmesriikidel soovitatakse kutsuda personaliameteid üles kõigis sektorites kaardistama teadlaste karjääristruktuurid lähtuvalt käesoleva soovitusel punktis 5 osutatud astmetest.

Töölevõtmine ja töötingimused

11. Liikmesriikidel soovitatakse edendada ja toetada avatud, läbipaistvat ja eemuspõhist kandidaatide valimist ja värbamist, ilma et karjääri katkemist või mittelineaarset karjääri, mitmeharulist karjääri ja hübriidset karjääri käsitataks negatiivse asjaoluna.
12. Liikmesriikidel soovitatakse innustada kollektiivlepingute ja tulemusliku sotsiaaldialoogi austamist ning võtta toetusmeetmeid, et tööandjad ja rahastajad looksid atraktiivsed, kaasavad ja konkurentsivõimelised teadustegevuse ning töötingimused, millega väärtustatakse, innustatakse ja toetatakse teadlasi. Sellised toetusmeetmed võiksid hõlmata järgmist:
 - a) tööle vastav tasu, töö- ja eraelu tasakaal ning paindlikud töötingimused, et karjääri kahjustamata ühitada era- ja pereelu, hooldus, töötervishoid, tööohutus ning üldine heaolu;
 - b) igasuguse taustaga, sh alaesindatud ja tõrjutud rühmadest teadlaste soolise võrdõiguslikkuse, soolise tasakaalu, võrdsete võimaluste ja kaasamise tagamine ning teadusuuringuid tegevate ja rahastavate organisatsioonide hulgas institutsiooniliste muudatuste vahendite kasutamise, rakendamise ja seire edendamine, nt kaasava soolise võrdõiguslikkuse kavad, milles võetakse arvesse soo ja muude sotsiaalsete kategooriate vahelisi ristumisi kooskõlas uue Euroopa teadusruumi raamistikuga ja Euroopa ülikoolistrateegiaga;

- c) teadusuuringute tegemise vabaduse kaitsmine mis tahes võimalike piirangute või sekkumiste eest, sh välisosalejate poolt;
- d) teadlastele asutuse tasandil sihtotstarbelise toetuse pakkumine haldusülesannete täitmiseks;
- e) otsustavate meetmete võtmine ebakindluse kõrvaldamiseks ning töökohakindluse ja -stabiilsuse toetamiseks. Selliste meetmetega võiks vabatahtlikkuse alusel soodustada kõigi teadlaste puhul maksimaalse piirmäära kehtestamist tähtajaliste lepingute arvule organisatsiooni kohta. Alati, kui tuleb täita püsivaid, pikaajalisi või sagedasti korduvaid teadusülesandeid, soovitatakse sobiliku vahendina kasutada alalisi või tähtajatuid lepinguid. Tähtajalise lepinguga teadlaste suhtes tuleks kohaldada käesoleva soovitusel punktis 29 osutatud erimeetmeid, mis edendavad nende karjääri arendamist ja järjepidevust;
- f) erinevate rahastamismudelite, näiteks baasrahastamise, olelusingipõhise rahastamise või projektipõhise rahastamise kasutamise kaalumise, et teadusorganisatsioonid saaksid töötada välja pikemaajalised teadusuuringute strateegiad ja võtta töötajate suhtes stabiilsemaid kohustusi;

- g) nõuetekohase sotsiaalkaitse osutamine olenemata tööhõive vormist, piiramata liikmesriikide õigust määrata kindlaks oma sotsiaalkindlustussüsteemi aluspõhimõtted. Kõnealused meetmed võiksid käsitleda järgmisi valdkondi, kui need on liikmesriikides ette nähtud:
- 1) töötushüvitised;
 - 2) haigus- ja ravikindlustushüvitised,
 - 3) emapuhkus, isapuhkus, vanemapuhkus ja nendega seotud hüvitised;
 - 4) invaliidsushüvitised;
 - 5) vanadus- ja toetajakaotushüvitised;
 - 6) tööõnnetus- ja kutsehaigushüvitised.
13. Liikmesriikidel soovitatakse tagada teadlaste juurdepääs ajakohastatud, terviklikule, kasutajasõbralikule ja selgesti mõistetavale teabele nende sotsiaalkaitseõiguste ja -kohustuste kohta, ning tagada, et õigused, mis omandatakse kas kohustuslike või vabatahtlike skeemide kaudu, jäävad alles, neid kogutakse ja/või need on ülekantavad kõigi tööhõive ja füüsilisest isikust ettevõtjana töötamise seisundite puhul ning riigipiiride ja majandussektorite üleselt isiku kogu tööelu või teatud võrdlusperioodi jooksul ning konkreetse sotsiaalkaitse valdkonna eri skeemide vahel.

14. Liikmesriigid, kelle eesmärk on suurendada sääste kindlasummalise osamaksetega täiendavate skeemide abil, soovitatakse edendada RESAVERi pensionifondis pakutud lahenduste kasutamist, millega tagatakse õiguste omandamise ajavahemiku ja vahendite ülekandmise tasude puudumine.
15. Liikmesriikidel soovitatakse innustada võtma konkreetseid meetmeid, mis toetavad karjääri alustavaid teadlasi, kes kuuluvad käesoleva soovitusel punktis 5 osutatud astmete R1 ja R2 alla. Võttes arvesse riiklikke olusid, võiksid sellised konkreetsete meetmed hõlmata järgmist:
- a) R1 astme teadlastele sellise sotsiaalkaitse ja töötingimuste pakkumine, mida kohaldatakse muudes karjäärietappides olevate teadlaste suhtes, ning neile piisava sissetuleku pakkumine;
 - b) karjääri alustavatele teadlastele finants- ja sotsiaalkaitsestiimulite pakkumine;
 - c) stiimulite kasutamise edendamine ja toetamine, millega ajendatakse kõigi sektorite tööandjaid värbama karjääri alustavaid teadlasi, eelkõige alaliste või tähtajatute lepingute alusel;
 - d) asutuste-, sektorite- ja teadusharudevahelise ning geograafilise liikuvuse, sh virtuaalse liikuvuse edendamine ja tunnustamine;

- e) kõrgharidusasutuste, teaduse rahastajate ja muude asjaomaste ökosüsteemis osalejate, eelkõige tööstussektori ja muude ettevõtete, ning avalik-õiguslike organisatsioonide ja mittetulundusühingute vahelise koostöö edendamine seoses vajalike oskuste ja pakutavate oskustega, et edendada neis sektorites selliste kõrge kvalifikatsiooniga teadlaste värbamist, kes vastavad asjaomastes sektorites vajalikele sihipärastele oskustele;
- f) karjääri alustavate teadlaste uurimisrühmadesse kaasamise edendamine, vältides vajadust ülesannete järele, mis ei ole seotud nende teaduskoolitusega.

Sektorite- ja teadusharudevahelise karjääri ning ettevõtluse ja innovatsiooni jaoks vajalike oskustega teadlased

16. Nooremteaduri puhul on eesmärk kasvatada teadlaslikku mõtteviisi, et toetada algupärase ja konkreetse teadusprojekti kaudu mõttepaindlikkust, loovust ja intellektuaalset sõltumatust. Liikmesriikidel soovitatakse võtta asjakohaseid meetmeid, innustamaks seda, et doktoriõpe täidab nimetatud eesmärgid ning on lisaks kooskõlas kõigis asjakohastes sektorites võrdvõimalike karjäärirahvaste põhimõtte ning avatud teaduse tegemisega, sh kasutades teadlaste Euroopa pädevusraamistikku (ResearchComp), innovatiivset doktoriõpet käsitlevaid põhimõtteid, Euroopa tegevusjuhendit teadusuuringute usaldusväärsuse kohta ja mis tahes muid tulevasi algatusi, mille eesmärk on suurendada teadlaste valdkonnaüleseid oskusi.

17. Komisjonil soovitatakse võtta meetmeid, et toetada ResearchComp'i kasutamist, edendada heade tavade jagamist ning võtta arvesse pädevusraamistiku tulevasi muudatusi, kui see on vajalik teadusuuringute ja innovatsiooni süsteemi ja tööturu muudatuste tõttu.
18. Liikmesriikidel soovitatakse panna rõhku kavadele, mille eesmärk on tugevdada valdkonnaüleseid oskusi, mida teadlased vajavad teadmiste väärindamiseks ja ettevõtluseks. Kõnealused kavad võiksid hõlmata teadlikkuse suurendamise tegevusi ja koolitusi asjakohastel teemadel, sh intellektuaalse vara haldamine, standardimine, tööstussektori ja akadeemiliste ringkondade koostöö, akadeemiliste ringkondade ja avaliku halduse sektori koostöö, sealhulgas teadus poliitikameetmete jaoks, ning ühiskonna kaasamine.
19. Liikmesriikidel ja komisjonil soovitatakse julgustada suhtlust ja koostööd, sh partnerlusi akadeemiliste ringkondade, tööstussektori, muude ettevõtete, avaliku halduse sektori ja kolmanda sektori ning kõigi muude asjaomaste ökosüsteemis osalejate vahel ning tagada, et doktoriõpet ja sihtotstarbelist koolitust töötatakse iseseisvalt või ühiselt välja asjaomaste osaliste tegelike oskuste vajaduste alusel, sh tuginedes parimate tavade näidetele, mida on rakendatud liidu ja liikmesriikide tasandi olemasolevate programmide raames.

Sellist suhtlust ja koostööd soovitatakse eelkõige toetada valdkondades, kus vajatakse konkreetseid oskusi, et käitada tipptasemel teadusuuringute ja innovatsiooni taristut.

20. Liikmesriikidel ja komisjonil soovitatakse võtta meetmeid, et edendada teadlaste innovatsiooni- ja ettevõtlusmeelsust, sh tagada vajalikud oskused investeringute hankimiseks, et võimaldada neil, kes hakkavad tegelema ettevõtlusega, kombineerida oma teadmuse loomise võimekus asjatundlikkusega teadmiste väärimise vallas, muutes innovatiivsed ideed äritegevuseks ning edendades innovatsiooni ja progressi.

Erilist tähelepanu tuleks pöörata naiste ettevõtluse ja innovatsiooni edendamisele ning naiste juhitud jagufirmade loomisele. Sama lähenemisviisi tuleks ette näha ka vähemus- ja tõrjutud rühmade puhul.

Liikmesriigid võiksid kaaluda meetmeid, mis leevendavad ettevõtlusega alustavatele teadlaste potentsiaalseid riske, sh tagades neile võimaluse pöörduda tagasi oma varasema karjääri juurde.

21. Liikmesriikidel soovitatakse võtta meetmeid, et toetada sihtotstarbelise koolituse arendamist ja pakkumist, soodustada teadlaste täiendus- ja ümberõppe võimalusi elukestvas perspektiivis ning edendada sektoritevahelist ja teadusharudevahelist liikuvust. Liikmesriikidel soovitatakse samuti võtta vajalikke meetmeid, et toetada õiglast ja läbipaistvat formaalse ja informaalset õppe võimaluste, sh töökohapõhise õppe valideerimise menetlust.

22. Komisjonil soovitatakse talentide sektoritevahelist ringlust edendavate algatuste väljatöötamisel võtta järgmisi meetmeid:
- a) liikmesriikide üksteiselt õppimise toetamine lähtuvalt komisjoni koostatud sektoritevahelise liikuvuse kavade mudelitest kolmes prioriteetses valdkonnas:
 - 1) akadeemiliste ringkondade ja muude sektorite vahelise koostöö tugevdamine;
 - 2) teadlaste, innovaatorite ja muude teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonna talentide koolituse ja elukestva õppe täiustamine;
 - 3) teadlaste ettevõtluse, valdkonnaüleste oskuste ja sotsiaalset mõju suurendavates tegevustes osalemise edendamine;
 - b) teadlaste liikuvust käsitlevates olemasolevates vahendites sisalduvate sektoritevahelist liikuvust käsitlevate osade täiustamine ning nende täiendamine uute vahenditega, kui seda peetakse vajalikuks;
 - c) sektoritevahelise liikuvuse kavade alase teadlikkuse tagamine Euroopa teadusruumi talendiplatvormi kaudu, millele on osutatud käesoleva soovitusel punktis 33.

23. Liikmesriikidel soovitatakse kaaluda selliste riiklike kavade kehtestamist, millega edendatakse sektoritevahelist liikuvust ühes või enamas käesoleva soovitusel punktis 22 osutatud kolmest prioriteetsest valdkonnast.
24. Liikmesriikidel soovitatakse teha vajalikke jõupingutusi, et edendada olemasolevate struktuursete ja haldustõkete kõrvaldamist, mis võivad takistada sektoritevahelist liikuvust või seda raskendada, sh toetades teadlasi liikuvust tõkestavate perekondlike ja isiklike takistuste ületamisel, toetades vajadusel eri karjäärade võrdvõimalikkust ning lihtsustades ajutist või püsivat liikuvust, takistamata lineaarseid teadlaskarjääre.
25. Liikmesriikidel ja komisjonil soovitatakse edendada teadlaste valdkondadevahelist liikuvust, võttes muu hulgas asjakohaselt arvesse ja kõrvaldades selliseid takistusi nagu tunnustuse puudumine ja raskused traditsioonilistest allikatest rahastamise saamisel.

Karjääri hindamine, arendamine ja edenemine

26. Liikmesriikidel soovitatakse toetada geograafilise, sektoritevahelise, asutustevahelise, teadusharudevahelise ja -ülese liikuvuse väärtuse tunnustamist olulise viisina, mis võimaldab avardada teaduslikke teadmisi ja kutsealast arengut teadlase karjääri mis tahes etapis. Virtuaalne liikuvus on osutunud toimivaks vahendiks ja seda võib samuti arvesse võtta. Mittelineaarset karjääri, mitmeharulist karjääri ja hübriidset karjääri ei tohiks hindamis- ja tasustamissüsteemis käsitada negatiivse asjaoluna.

27. Liikmesriikidel ja komisjonil soovitatakse edendada ja toetada selliseid teadlaste hindamis- ja tasustamissüsteeme, mis:
- a) põhinevad samas valdkonnas tegutsejate ja muude asjaomaste ekspertide kvalitatiivsel erapooletul hinnangul, mida toetab kvantitatiivsete näitajate vastutustundlik kasutamine;
 - b) võtavad tasustamisel arvesse nende teadusuuringute kvaliteeti ja erinevat võimalikku mõju ühiskonnale, teadusele ja innovatsioonile;
 - c) tunnustavad väljundite (muu hulgas väljaanded, andmekogumid, tarkvara, metoodika, protokollid, patendid) mitmekesisust; tegevuste (muu hulgas mentorlus, teadusuuringute järelevalve, juhtimine, ettevõtlus, FAIR-andmete haldus – järgides põhimõtteid „leitavad, juurdepääsetavad, koostalitlusvõimelised ja taaskasutatavad“ –, eelretsenseerimine, õpetamine, teadmiste väärindamine, tööstussektori ja akadeemiliste ringkondade koostöö, tõenduspõhise poliitikakujundamise toetamine, suhtlus ühiskonnaga) mitmekesisust; ning tavade (muu hulgas avatud teadus, varajane teadmise ja andmete jagamine, avatud koostöö) mitmekesisust ning samuti kõiki käesoleva soovitusel punktis 26 osutatud liikuvusalaseid kogemusi;
 - d) tagavad, et teadlase kutsealase tegevuse käigus järgitakse rangeid eetika- ja usaldusväärsuse norme, järgitakse teadusuuringute nõuetekohast tegemist ning häid tavasid, sealhulgas teadustulemuste ja -metoodika jagamise avatud tavasid, kui see on võimalik;

- e) kasutavad hindamiskriteeriume ja -protsesse, mille puhul võetakse arvesse teadusharude ja riikliku konteksti mitmekesisust;
- f) toetavad teadlaste astmete ja karjääride mitmekesisust ning väärtustavad individuaalset panust, aga samuti rühmade ja koostöö ning teadusharudevahelise tegevuse rolli;
- g) tagavad soolise võrdõiguslikkuse, soolise tasakaalu, võrdsed võimalused ja kaasamise.

Selleks et tagada käesolevas punktis esitatud soovitude rakendamise järjepidevus, innustatakse liikmesriike tõhustama hindamis- ja tasustamisprotsessis osalejate pidevat koolitust.

28. Liikmesriike kutsutakse üles julgustama organisatsioone liituma selliste koalitsioonide, liitude või algatustega, mis on loodud, et arendada edasi hindamissüsteeme kooskõlas käesoleva soovitude punktis 27 esitatud soovitustega. Liikmesriike innustatakse samuti oma pädevuste piires kõrvaldama riiklikke halduslikke- või õiguslikke tõkkeid, mis takistavad sellist teadusuuringute hindamise arengut ning aitama vältida mis tahes vastuolusid või ebakõlasid, mis võivad esineda käesoleva soovitude punktis 27 loetletud soovitude kohaldamisel teadusuuringute, teadlaste ja teadusasutuste hindamisel.

29. Liikmesriikidel soovitatakse edendada meetmeid, sealhulgas nõustamis- ja mentorlusmehhanisme, mille abil teavitatakse teadlasi, eelkõige karjääri alustavaid teadlasi kõigis asjakohastes sektorites kättesaadavatest võimalustest, ning edendada karjääri mitmekesistamist parema isikliku ja kutsealase arengu huvides. Sellega seoses soovitatakse liikmesriikidel ja komisjonil toetada karjäärinõustamise ja tugiteenuste osutamist, näiteks EURAXESSi, et ergutada sektoritevahelist, teadusharudevahelist ja geograafilist liikuvust ning ettevõtete loomist ja ettevõtluse edendamist.
30. Liikmesriikidel soovitatakse edendada õiglase, võrdse, kaasava, läbipaistva, struktureeritud ja sooliselt võrdõigusliku karjääri alustamise ja selle edenemise süsteemi teadlaste jaoks akadeemilistes ringkondades kuni kõige kõrgemate ametikohtadeni välja. Sel puhul soovitatakse liikmesriikidel kaaluda tennuriradade laadsete süsteemide arendamist, mida käsitatakse määratletud raamistikena, mille puhul tähtajaline leping võib positiivse hinnangu korral muutuda alaliseks ametikohaks.

31. Liikmesriikidel soovitatakse võtta kindlaid meetmeid, et kehtestada soodsad, atraktiivsed ja konkurentsivõimelised tingimused teadusuuringute ja innovatsiooniga tegelemiseks ning selleks, et välisriikides asuvad teadlased pöördusid tagasi koduriiki. Kõnealused meetmed võiksid hõlmata muu hulgas järgmist:
- a) stiimulid teadustegevuse atraktiivsemaks muutmiseks, võttes arvesse vajadust tagada talentide õiglane konkurents;
 - b) teadlaste suhtes kohaldatavate õiguslike ja haldusnõuete lihtsustamine;
 - c) investeeringud teadusuuringute ja innovatsiooni süsteemi, sh toetus võrgustamisele liidus ja sellest väljaspool, et ühendada riiklike teadusuuringute ja innovatsiooni süsteeme Euroopa teadusvõrgustikega ja neid nendesse võrgustikesse integreerida ning tagada riiklike võimekuste suurem nähtavus ning kõrgetasemeline teadusuuringute- ja tehnoloogiataristu;
 - d) parimate tavade jagamine seoses atraktiivse, turvalise, kaasava, sooliselt võrdõigusliku ja konkurentsivõimelise teadusuuringute ja innovatsiooni keskkonna loomisega, isegi seoses tasustamise, töötingimuste ja teenuste täiustamisega ning haldus- ja keeleliste tõkete vähendamine välisriikide ja rahvusvaheliselt liikuvate teadlaste jaoks;

- e) tagasipöördumis- ja karjääri taastamise toetused ja atraktiivsed ametikohad tagasipöörduvatele teadlastele;
- f) võimalus töötada kahel ametikohal eri liikmesriikides asutatud asutustes, suurendades seeläbi teadmussiiret, oskuste arendamist, koostööd ja vältides talentide lahkumist;
- g) teadustaristute töötajate jaoks, eelkõige Euroopa teadusuuringute infrastruktuuri konsortsiumi (ERIC) puhul ühise lähenemisviisi võimaluste uurimine.

Komisjonil soovitatakse toetada liikmesriike nende tegevuses, sh võimaldades saavutada koostööd eri liidu programmide ning liidu ja riiklike programmide vahel.

32. Komisjonil soovitatakse võtta järgmised meetmed, mis edendavad tasakaalustatumat talentide ringlust:

- a) liikmesriikide vastastikuse õppe toetamine, võttes arvesse nende teadusuuringute ja innovatsiooni süsteemide reformi, sh korraldades konkursse, et luua tavade kogukond koolituste ja suunistega liikmesriikide jaoks, lähtuvalt edukatest tegutsemisviisidest ja lahendustest, mis võimaldavad tasakaalustatumat talentide ringlust;

- b) Liidu sisese ja kolmandate riikidega toimuva liikumise voogude jälgimine interaktiivse talentide liikumise kaardi abil käesoleva soovitusel punktis 40 osutatud teadlaskarjääri vaatluskeskuses;
- c) riigiüleste sidemete soodustamine välisriikides asuvate teadusuuringute ja innovatsiooni kogukondadega ning kolmandates riikides asuvate kogukondadega ja talendi ligimeelitamise või tagasipöördumise lihtsustamine käesoleva soovitusel punktis 33 osutatud Euroopa teadusruumi talendiplatvormi kaudu;
- d) talentide tasakaalustatud ringluse edendamine liidu tasandil, tugevdades inimkapitali baasi tänu ettevõtlusega tegelevate, juhtival ametikohal ja paremini koolitatud teadlaste ja innovaatorite suuremale arvule.

Teadlaskarjääride toetamise meetmed

33. Komisjonil ja liikmesriikidel soovitatakse võtta asjakohaseid meetmeid, et tugevdada EURAXESSi portaale, teenuseid ja rahvusvahelist mõõdet ning arendada Euroopa teadusruumi talendiplatvormi internetipõhise ühtse kontaktpunktina teadlastele ja asutustele kõigis sektorites koos uue juhtimisraamistikuga, mis hõlmab teenuste osutamisel osalevate asjaomaste riiklike organite ja asutuste koordineerivat rolli. Euroopa teadusruumi talendiplatvorm peaks võimaldama järgmist:
- a) teadlastel hallata oma õppe- ja koolitusvõimalusi ning enda karjääri;

- b) teadusuuringute ja innovatsiooni asutustel, tööandjatel ja rahastajatel viia ellu võrgustikutegevust, hallata paremini enda talendireservi, teha koostööd ja jagada parimaid tavasid, soodustades talendi ligimeelitamist ja hoidmist ning parandades andmeid, et mõista paremini liikuvust Euroopas ja sellest väljaspool.

Teenuseid võiks laiendada, et need hõlmaksid talentide arendamise ja karjäärijuhtimise teenuseid, keskendudes teadlastele kõigis asjakohastes ühiskonnasektorites, sh akadeemilistes ringkondades.

34. Komisjonil soovitatakse tagada seosed ja koostalitlusvõime Euroopa teadusruumi talendiplatvormi ning muude asjakohaste liidu ja riiklike algatuste vahel, sh Europass, ESCO ja EURES, et tagada platvormi ja selle aluseks olevate teenuskeskuste võrgustiku täiustatud juhtimismudel eesmärgiga rahuldada paremini teadlaste ja teadusorganisatsioonide vajadusi.
35. Liikmesriikidel ja komisjonil soovitatakse tunnustada käesoleva soovitusel punktis 36 osutatud teadlaste harta heakskiitmise ning rakendamise olulisust.
36. Käesoleva soovitusel II lisas märgitud uus teadlaste harta peaks asendama soovitusel 2005/251/EÜ lisas esitatud teadlaste harta ja juhendi. Liikmesriikidel ja komisjonil soovitatakse julgustada teadusvaldkonna tööandjaid ja rahastajaid kõigist sektoritest toetama ja rakendama uut teadlaste hartat, sh kasutades sihtotstarbelisi stiimuleid, et muuta see teadlasi ja teadlaskarjääri toetavaks struktuurseks vahendiks.

37. Komisjonil soovitatakse kohandada teadlaste personalistrateegiat või mis tahes sarnast tulevast rakendusmehhanismi uue teadlaste hartaga ning tagada järjepidevus nende asutuste puhul, kes on toetanud nn vana teadlaste harta ja juhendi põhimõtteid ning järginud teadlaste personalistrateegiat, lugedes nad käesoleva soovitus II lisas esitatud teadlaste harta jätkuvateks toetajateks. Komisjonil soovitatakse kohaldada sama üleminekumeedet asutuste suhtes, mis alustasid teadlaste personalistrateegia protsessi vana teadlaste harta ja juhendi alusel.
38. Komisjonil soovitatakse korrapäraselt vaadata läbi ja kohandada kõiki teadlaskarjääri toetavaid vahendeid lähtuvalt teadlaste tegelikest vajadustest, kooskõlastades tegevust liikmesriikide ja asjaomaste sidusrühmadega.
39. Komisjonil ja liikmesriikidel soovitatakse julgustada ja toetada kõrgharidusasutuste liite, näiteks Euroopa ülikoolide liitu, kogu Euroopa kõrgharidussektorit, teadusuuringute ja innovatsiooni sektorit ja kõiki asjaomaseid sidusrühmi, et nad võtaksid käesolevas soovituses ette nähtud katselisi meetmeid vabatahtliku ja alt üles lähenemisviisi alusel.

Teadlaskarjääride seire

40. Lisaks üldistele Euroopa teadusruumi seiresüsteemidele soovitatakse komisjonil ja liikmesriikidel teha liidu teadlaskarjääride asjakohaste aspektide ja käesoleva soovitusel rakendamise üle seiret sihtotstarbelise teadlaskarjääri vaatluskeskuse kaudu, pidades silmas teaduskogukonna, poliitikakujundajate, avalike haldusasutuste ning Euroopa ja riikliku tasandi asjakohaste organisatsioonide huve. Vaatluskeskus peaks toetama teadlaste paremat arusaamist probleemidest ja võimalustest ning edendama ka liidu teadusorganisatsioonide atraktiivsust parimate talentide jaoks, tagades samal ajal andmekaitse kogu rakendamise jooksul.
41. Vaatluskeskus peaks hoolikalt kaaluma ja kindlaks tegema, millist liiki andmeid oleks vaja teadlaskarjääri jälgimiseks. Võimaluse korral tuleks kaaluda ja prioriseerida linke olemasolevatele andmetele, et vähendada liikmesriikide ja kõigi asjaomaste sidusrühmade halduskoormust. Liikmesriikidel soovitatakse teha koostööd, et koguda vaatluskeskuse rakendamist käsitlevaid andmeid tõhusal ja kestlikul viisil.
42. Komisjonil palutakse teha teadlaskarjääri vaatluskeskuse esitatud andmete põhjal ettepanek täiendavate meetmete kohta, mis soodustaksid ja edendaksid teadlaskarjääri arengut.

43. Komisjonil soovitatakse koostöös liikmesriikidega vajadusel kaaluda asjakohaseid seoseid teadlaskarjääri vaatluskeskuse ja Euroopa ülikoolistrateegias välja pakutud Euroopa kõrgharidussektori vaatluskeskuse vahel ning suurendada seeläbi Euroopa teadusruumi ja Euroopa haridusruumi vahelist koostööd.
44. Liikmesriikidel ja komisjonil soovitatakse kaaluda kohandamist käesoleva soovituse punktis 40 osutatud vaatluskeskuse andmevajadustega määruse (EL) 2019/1700 kontekstis kogutud andmete puhul.

...

*Nõukogu nimel
eesistuja*
